

JOURNAL OF SOCIAL AND HUMANITIES SCIENCES RESEARCH

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi
Open Access Refereed e-Journal & Refereed & Indexed

Article Type Research Article *Accepted / Makale Kabul* 27.02.2019
Received / Makale Geliş 24.11.2018 *Published / Yayınlanma* 28.02.2019

TÜRKİYE'DE YAŞAM, TURİZM EĞİTİMİ VE TURİZM SEKTÖRÜ: YABANCI ÖĞRENCİLERE YÖNELİK BİR DEĞERLENDİRME

LIFE IN TURKEY, TOURISM TRAINING AND TOURISM SECTOR: AN ASSESSMENT FOR FOREIGN STUDENTS

Dr. Öğretim Üyesi Mehmet TUNCER

Aksaray Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, Aksaray / TÜRKİYE,
ORCID: 0000-0001-5929-4902

ÖZET

Dünyada birçok insan, farklı nedenlerle yaşadıkları ülkeden ayrılmakta, farklı ülkelere gitmektedirler. Bu nedenlerden birisini, eğitim amaçlı farklı ülkelere seyahat, oluşturmaktadır. Özellikle yakın ülkelere, eğitim almak için, çok sayıda öğrenci, Türkiye'ye gelmektedir. Türkiye'de turizm sektörünün gelişim düzeyi, bu ülkelerin öğrencilerini, Türkiye'de turizm eğitimi almaya yönlendirmektedir. Bu araştırmanın amacı, bu öğrencilerin turizm sektörü, turizm eğitimi ve Türkiye'ye ilişkin, algılarının tespit edilmesidir. Ayrıca, elde edilen bulguların, ilgili paydaşlarla paylaşılması, amaçlar arasındadır. Araştırmada, hem nicel hem de nitel araştırma teknikleri bir arada kullanılmıştır. Bundaki amaç, daha kapsamlı bulgulara ulaşmaktır. Araştırma, Aksaray Üniversitesi Turizm Fakültesinde okuyan yabancı öğrencilerle sınırlıdır. Bu durum genelleme olasılıklarını düşürse de, bu araştırma önemli sonuçlar üretmiştir. Araştırma sonuçları, yabancı uyruklu öğrencilerin turizm sektörünü benimsediklerini, turizm eğitim tercihlerinin bilinçli olduğunu ve aldıkları eğitimden genel anlamda memnun olduklarını göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Turizm Eğitimi, Yabancı Öğrenci, Turizm Sektörü

ABSTRACT

Many people in the world leave the country they live in for different reasons and go to different countries. One of these reasons, consists of traveling to different countries, for educational purposes. Especially from neighboring countries, to study, many students come to Turkey. The level of development of the tourism sector in Turkey, these countries students are directed to take tourism education in Turkey. The purpose of this research, these students tourism industry, tourism education and for Turkey, is to determine the perception. In addition, sharing the findings with the relevant stakeholders is among the objectives. In the research, both quantitative and qualitative research techniques were used together. The aim is to reach more comprehensive findings. The research is limited to foreign students studying at the tourism faculty of Aksaray University. Although this situation reduced the probability of generalization, the research produced significant results. Research results show that foreign students adopt tourism sector, tourism education preferences are conscious and they are generally satisfied with the education they receive.

Keyword: Turkey, Tourism Education, Foreign Student, Tourism Sector

1. GİRİŞ

Eğitim ve ekonomi gibi gerekçelerle insanlar kendi ülkelerinden ayrılmakta ve farklı ülkelerde yaşamayı tercih etmektedirler. Araştırmanın konusunu oluşturan eğitimle ilgili yoğun göç alan Amerika gibi gelişmiş ülkelerin yanı sıra, yabancı öğrencilere uygulanan programlar nedeniyle, yurt dışından Türkiye'ye eğitim almak için öğrenciler gelmektedir (Gülner ve Balcı, 2010: 449). Türkiye'nin yakın coğrafyasında, kültürel ve tarihi ortak noktaların fazla olduğu ülkelere eğitim almak için gelen öğrencilerin sayısı, önemli miktarda artış göstermiştir (Gürbüz ve Güleç, 2016). Türkiye'de yükseköğretim alanında hem Türk öğrencilere hem de yabancı öğrencilere, çok farklı alanlarda eğitim verilmektedir. Turizm eğitimi de bu eğitim programları arasında yerini almıştır.

Türkiye'nin önemli bir turizm ülkesi olması ve bu alanda yıllardır oluşmuş bir akademik birime sahip olması, Türkiye'nin turizm eğitimi konusunda öne çıkmasını sağlamaktadır. Modern turizm anlayışının gerektirdiği sağlıklı ve kaliteli hizmetin turistlere sunulabilmesi, turistler ve turistlere hizmet sunanlar arasındaki iletişimin başarılı bir şekilde yönetilebilmesi için turizm eğitimine ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca, sektörde istihdam edilenlerin, meslekî ve teknik bilgi birikimlerinin artırılması için de eğitim gereklidir (Baltacı vd, 2012: 17). Türkiye'de sunulan turizm eğitimine çeşitli itirazlar olsa da, turizm endüstrisinden en yüksek faydayı elde etmenin yolu, kaliteli, tabana yayılmış temel ve mesleki eğitim sistemi olarak görülmektedir (Olçay, 2008). Turizm ve otel işletmeciliği eğitiminin her kademesinde, öğrencilerin pratik bilgi ve becerilerle donatılması için teori ve uygulamanın birbirini tamamlayacak şekilde yürütülmesi, önem arz etmektedir (Pelit ve Güçer 2006: 143).

Türkiye'de turizm sektörü ve turizm eğitimi giderek gelişmekte ve Türkiye sahip olduğu birikimi, başta yakın coğrafyada yaşayan insanlar olmak üzere, dünya ile paylaşan bir ülke konumuna gelmektedir. Bu çalışmada, özellikle Türkî Cumhuriyetlerden gelen öğrencilerin yoğunluklu olduğu Aksaray Üniversitesi Turizm Fakültesindeki yabancı öğrencilerin, turizm sektörüne, Türkiye'deki yaşamlarına ve turizm eğitimine yönelik bakış açıları analiz edilmeye çalışılmıştır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Sovyetler Birliğinin dağılması ile Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan ve Türkmenistan gibi ülkeler, bağımsızlıklarını ilan etmişlerdir. Bu ülkeler kültür, ekonomi ve siyaset yapılarında ciddi değişikliklere gitmişlerdir (Özyürek, 2009: 1825). Türkiye ile tarihsel, kültürel ortak bağları bulunan Türk Cumhuriyetlerinden öğrenciler, Türkiye'ye gelmekte ve Türkiye'de yaşayan insanlarla bağların daha güçlü olması, mümkün olmaktadır (Özçetin, 2013: 79-80). Ortak kültür ve anlayış birliği, gelen yabancı öğrencilerin ülkeye uyumunu kolaylaştırmaktadır.

Yabancı öğrenciler gittikleri ülkelerde, ister istemez çeşitli sorunlarla karşılaşmaktadırlar; eğitim amaçlı gidilen ülkede yabancı öğrenciler, özellikle ilk dönemlerde, eğitim kurumlarından ve toplumdaki beklentilerini karşılayamamaktadırlar ve belli ölçüde kültürel şok geçirip eğitimlerini sonlandırmayı bile düşünmektedirler (Zhoo, vd, 2008: 63). Kültürel şok'a yönelik Amerika'da yapılan bir çalışmada, öğrencilerin yalnızlığı tecrübe etme, o ülkenin gelenek ve değerlerine yabancılaşma ve sosyal statü kaybına uğraması gibi sonuçlarla karşılaştığı ifade edilmiştir (Al-Sharideh ve Goe, 1998). Yine yurt dışında yapılan bir başka çalışmada, öğrencilerin çeşitli özelliklerine göre gittikleri ülkede beklenti ve ihtiyaçlarının farklılaştığı anlaşılmaktadır; Bu çalışmaya göre kız öğrencilerin, erkek öğrencilere göre, not ortalaması düşük öğrencilerin yüksek not ortalamasına sahip öğrencilere göre ve fen bilimleri öğrencilerinin diğer bilim dallarında eğitim gören öğrencilere göre ihtiyaçlarının çeşitlendiği anlaşılmaktadır. (Hanassab ve Tidwel, 2002). Yine Amerika'da yapılan bir çalışmada, yukarıda ifade edilen sorunların çözümü için öğrencilerin sosyal başarılarının teşvik edilmeleri önerilmektedir (Guidry 2002). Bu konuda yapılan çalışmaların ortak özelliği, az ya da çok yabancı ülkelerde eğitim gören öğrencilerin, belli oranda desteğe ve teşvik'e ihtiyaç duymasındır.

Bu konuda yurt dışında olduğu gibi, Türkiye'de de araştırmalar yapılmaktadır; Bunlardan biri olan, Gülnar ve Balcı (2010: 463), tarafından yapılan çalışmada, yabancı öğrencilerin, Türkiye vatandaşları ile kendi vatandaşları arasındaki uyumu yakalamak istedikleri, Türkiye kültürünün farklı yönlerine katılım konusunda istekli oldukları ve kendi ülkelerinden getirdikleri kültürden de vazgeçmek istemedikleri tespit edilmiştir. Böylece Türkiye'ye gelen öğrencilerin belli ölçüde değişimden ve dönüşümden rahatsız olmadıkları ama kendi yaşam tarzlarını da devam ettirmek istedikleri anlaşılmaktadır.

Çalışmanın diğer bir boyutunu ortaya koyan turizm eğitimine yönelik, literatürde çok çeşitli çalışmalar yapıldığı görülmüştür. Bu çalışmaların birinde, turizm eğitiminin sürdürülebilirliğine vurgu yapılmış, eğitim veren yükseköğretim kurumlarının sağladığı sürdürülebilir turizm eğitimi imkanlarının, nitelikli iş gücü ve yönetici yetiştirmede, önemli bir rol oynadığı ifade edilmiştir (Akinci, vd., 2018). Bir başka çalışmada, turizm sektörünün kendine has özellikleri nedeniyle turizm eğitiminin bu özelliklere cevap verebilecek nitelikte olması gerektiği üzerinde durulmuştur (Cooper, vd., 1996).

Turizm sektöründe öne çıkan özelliklerden birisi, ekonomik yönlü olmasıdır. Bu gerekçe ile turizm gelirlerinin artırılmasında, rekabet avantajı elde etmede, hizmet kalitesinin yükseltilmesinde ve müşteri memnuniyetinin artırılmasında, iyi eğitilmiş insan gücüne gereksinim duyulmaktadır (Sezerel ve Tonus, 2017: 113-114). Bu ifadeyi destekleyen bir çalışmada Fidgeon (2010), bilinçli bir öğrenci grubuna sahip olmanın, rekabet gücünü arttırdığını ifade etmektedir. Turizm eğitiminde uygulamanın öne çıkarıldığı bir başka çalışmada, mesleki eğitimin bireylere deneyim, yetenek ve bilgi kazandırarak onları geleceğe hazırladığı açıklanmaktadır (Kılıç ve Yılmaz, 2018: 14). Sadece uygulamanın değil, teorik bilginin önemine işaret eden bir başka çalışmada ise, hali hazırda pratik bilgiye sahip sektör yöneticilerin, lisans üstü turizm eğitimine yönelik değerlendirmelerinde, alınan eğitimin, hem kişisel hem de mesleki gelişimlerine katkı sağladığı, sosyal ve psikolojik açıdan olumlu sonuçlar doğurduğu anlaşılmaktadır (İçigen, vd, 2018). Bir başka çalışmada hizmeti sunan personelinin eğitilmiş olması halinde kaliteli hizmet sunulabileceği, farklı ülkelerden gelen turistlerin daha fazla tatmin edilebileceği, ifade edilmektedir (Yıldırım vd, 2016: 447). Bu çalışmaların ortak özelliği, sunulan hizmet ile eğitim arasında pozitif bir ilişki olduğu, alınan eğitimin kalitesinin artırılması halinde, sunulan hizmetin de kalitesinin artacağı yönündedir.

Türkiye'deki turizm eğitimi ile ilgili olarak çalışmalarda çeşitli eleştiriler de yapılmaktadır. Bu çalışmaların birinde Güzel (2006), Türkiye'de verilen turizm eğitimi ile ilgili, meslek yüksekokulu öğrencilerinin beklentilerinin, karşılanamadığı sonucuna ulaşmıştır. Bir başka çalışmada da öğrencilerin bilinçli bir tercihle turizm eğitimi almaya gelmediklerinde, karamsarlığa kapıldıkları açıklanmaktadır (Baltacı vd, 2012: 23). Türkiye'deki turizm eğitimi konusunda eleştirel bir bakış açısı ortaya koyan yine bir başka çalışmada, Türkiye'nin turistik arz verileri ile turizmden elde ettiği gelir miktarına ilişkin veriler dikkate alındığında, temel ve mesleki eğitime önem verilmemesi nedeniyle mevcut sorunlarına etkin ve kalıcı çözümler üretilmediği anlatılmaktadır (Olçay, 2008: 388). Turizm eğitimine yönelik eleştirilerde öne çıkan hususlara bakıldığında, turizm eğitiminin beklentileri karşılamaması, öğrencilerin isteyerek bu eğitimi almamaları ve mesleki bilgi aktarmada yaşanan sorunlar sayılabilir.

3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Literatürde, öğrencilerin turizm eğitimine yönelik algılarını ölçen birçok çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmada, turizm eğitimi alan yabancı öğrencilere odaklanılmış, onların turizm eğitiminin yanında, turizm sektörü ve Türkiye'deki yaşamlarına yönelik algılamaları ölçülmeye çalışılmıştır. Bu amaçla, literatürdeki çeşitli kaynaklardan yararlanarak (Hanassab ve Tidbel,2002; Gharamaleki, 2011; Ergün, 2013; Özçetin, 2013; Özkan ve Güvendir, 2015) anket formu hazırlanmıştır. Anket formu hazırlandıktan sonra, güvenilirliğini artırmak amacıyla, uzmanların desteği alınmış ve eleştirileri doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Bu çerçevede, Aksaray Üniversitesi Turizm Fakültesinde öğrenim gören öğrenciler, araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

Araştırma iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda, turizm eğitimi alan öğrencilerin turizm eğitimi, turizm sektörü ve Türkiye'de yaşama yönelik genel algılamaları, ölçülmeye çalışılmıştır. Bunun için frekans, yüzde ve aritmetik ortalama değerlerine bakılmıştır. Çalışmanın bu kısmı bir ön test gibi düşünülmüş, nitel araştırmaya bir zemin oluşturması amaçlanmıştır.

Araştırmanın ikinci kısmında, nicel araştırma için kullanılan anket formuna sadık kalınarak, yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Nicel araştırmanın sonuçlarının doğrulanıp doğrulanmadığı, bulunan sonuçlara alternatif veya zıt sonuçların olup olmadığı ve bulunmuş sonuçların hangi sınırlar içerisinde geçerli olduğunun tespitine yönelik (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 112). Doğrulayıcı ve yanlışlayıcı durum örneklemesine ve amaçlı örneklem yapısına uygun katılımcılar tespit edilmiş ve bu katılımcılarla, görüşmeler gerçekleştirilmiştir. İki yöntemin bir arada kullanılması ile veri kaynakları çeşitlenmiş ve elde edilen sonuçların daha geçerli olması sağlanmıştır (Vitale vd., 2008). Böylelikle nicel araştırma sonuçlarının nitel araştırma sonuçları ile ne ölçüde örtüştüğü tespit edilmiş ve nicel araştırma sonuçlarının çerçevesi daha belirgin hale getirilmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın amacına göre hem anket formu, hem görüşme formu, Turizm sektör algısı, turizm eğitimi algısı ve Türkiye'deki yaşama ilişkin algılar olarak araştırmacı tarafından temalandırılmıştır. Bu temalar

çerçevesi içinde, genelleme amacı olmaksızın araştırmanın sonucu değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır. Araştırmanın birinci kısmında kolayda örneklem yoluyla Aksaray Üniversitesi Turizm Fakültesindeki yabancı öğrenci sayısı 64 olarak tespit edilmiştir. Bu öğrencilerin tamamına ulaşılmaya çalışılmış ancak, araştırmaya katılmaya istekli olmama, devamsızlık gibi nedenlerle 37 öğrenci nicel araştırmaya dâhil olmuştur. Nicel araştırma için katılımcılara çalışma konusuna yönelik nitel araştırmaya katılıp katılamayacakları sorulmuş, gönüllü olan öğrenciler arasından belli kıstaslara uyan 7 katılımcı, tespit edilmiştir. Bu katılımcılarla, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

4. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, nicel araştırma ve nitel araştırma sonuçlarına ilişkin elde edilen bulgulara, yer verilmiştir.

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Özellikleri

Demografik Özellikler	Frekans	Yüzde
Cinsiyet		
Kadın	10	27
Erkek	27	73
Turizm Eğitimi Tercihi		
Evet	29	78,4
Hayır	8	21,6
Milliyet		
Azerbaycan	26	70,3
Türkmenistan	9	24,3
Diğer	2	5,4
Turizm Sektöründe Çalışma		
Evet	13	35,1
Hayır	24	64,9
Ülkelerinde Turizm Yüksekokulunun Olması		
Evet	37	100
Hayır	0	0
Bulunduğu Sınıf Derecesi		
1. Sınıf	5	13,5
2.Sınıf	8	21,6
3.Sınıf	11	29,7
4. Sınıf	13	35,1
Nitel Araştırmaya Katılma İsteği		
Katılmak İsteyen	22	59,5
Katılmak İstemeyen	15	40,5

Tablo 1’de yer alan verilere göre katılımcıların %27’si kadın, %73’ü erkektir. Araştırmaya katılanların %78,4’ünün, turizm eğitimi alma tercihinin bilinçli bir tercih olduğu, %21,6’sının ise, bilinçli (isteyerek) olmadığı anlaşılmıştır. Bu oranın yüksekliği, araştırmaya katılanların, turizme yönelik olumlu algısını göstermektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğu %70,3’lük bir oranla, Azerbaycanlılardan oluşmaktadır. %24,3’lük bir oranla Türkmenistanlılar, Azerbaycanlıları takip etmektedir. Katılımcı diğer yabancı öğrencilerin oranları %4,4’lük bir oranla oldukça düşük kalmaktadır. Bu oranlardan da anlaşılacağı üzere Türkî Cumhuriyetlerin öğrencilerinin Türkiye’de turizm eğitimi alma konusunda oldukça isteklidirler. Katılımcılardan alınan bilgiler ışığında % 64,9’unun, turizm sektöründe çalışma deneyimini yaşamadıkları anlaşılmıştır. Yine katılımcıların ülkelerinde, turizm eğitimi veren okullara sahip olmalarına rağmen tamamının, turizm eğitimi almak için Türkiye’yi tercih etmeleri, dikkat çekmiştir. Katılımcıların yaklaşık %65’lik kısmının 3 ve 4, sınıflardan oluştuğu, 1 ve 2. Sınıf öğrencilerinin daha az katılım gösterdikleri anlaşılmaktadır. Çalışmanın ikinci kısmını oluşturan nitel

araştırmaya destek vermeyi isteme durumlarına bakıldığında, katılımcıların yaklaşık % 60'ı, nitel araştırmaya destek vereceklerini açıklamışlardır.

Tablo 2: Ayrıntılı Tema Ortalamaları

Boyutlar	Maddeler	N	X	S
Eğitim	“Turizm Sektöründe Başarılı Olabilmek İçin Eğitim Almak Zorunludur.”	37	4,1081	,16341
	“Türkiye’de Aldığım Turizm Eğitimi Bana Önemli Fırsatlar Açmaktadır.”	37	3,6216	,18320
	“Türkiye’de Aldığım Turizm Eğitimi Beklentilerimi Karşılıyor.”	37	4,0000	,17329
	“Türkiye Dışında Başka Bir Ülkede Turizm Eğitimi Almak İstirdim.”	37	3,8649	,20925
	“Türkiye’de Aldığım Turizm Eğitimi, Sektörde Başarılı Olmama Yetecektir.”	37	3,7297	,15811
Turizm Sektörü	“Kendi Ülkemde Turizm Sektörüne Önem Verilmektedir.”	37	3,5946	,18768
	“Turizm Sektöründe Kariyer Yapmak (İlerlemek) İstiyorum.”	37	4,2973	,13347
	“Türkiye’de Turizmde Kariyer Yapmak İstiyorum.”	37	3,7838	,18638
	“Kendi Ülkemde Turizmde Kariyer Yapmak İstiyorum.”	37	3,6216	,18320
Türkiye’de Yaşam	“Türkiye’nin Bir Turizm Ülkesi Olduğuna İnanıyorum.”	37	4,2432	,15695
	“Çevremdekilere Türkiye’de Turizm Eğitimi Almayı Tavsiye Ederim.”	37	3,9459	,14471
	“Türkiye’de Kendimi Ülkemde Gibi Hissederim.”	37	4,0000	,17329
	“Türkiye’nin Turizm Potansiyeli Kendi Ülkemden Daha İyidir.”	37	4,0270	,17539

Araştırmaya katılan yabancı öğrencilerin, turizm eğitimine yönelik algılarını gösteren ortalamalar dikkate alındığında, en fazla katılım gösterilen maddenin “Turizm Sektöründe Başarılı Olabilmek İçin Eğitim Almak Zorunludur.” İfadesi olduğu ($X = 4,11$), en az katılım gösterilen maddenin ise, “Türkiye’de Aldığım Turizm Eğitimi, Sektörde Başarılı Olmama Yetecektir.” ($X = 3,73$) olduğu anlaşılmaktadır. En az ortalama puana sahip olan maddenin bile puanının yüksek olması, yabancı öğrencilerin turizmde eğitime olan ihtiyacın, farkında olduklarını göstermektedir.

Araştırmaya katılan yabancı öğrencilerin turizm sektörüne yönelik algılarını gösteren ortalamalar dikkate alındığında, en fazla katılım gösterilen maddenin “Turizm Sektöründe Kariyer Yapmak (İlerlemek) İstiyorum.” ($X = 4,30$) olduğu, en az katılım gösterilen maddenin ise, “Kendi Ülkemde Turizmde Kariyer Yapmak İstiyorum.” ($X = 3,62$) olduğu, tespit edilmiştir. Yine her bir maddenin ortalama puanlarının yüksekliği, yabancı öğrencilerin turizm sektörünü benimsediği ve bu alanda ilerlemek istediklerini göstermektedir.

Araştırmaya katılan yabancı öğrencilerin Türkiye’de yaşama yönelik algılarını gösteren ortalamalar dikkate alındığında, en fazla katılım gösterilen maddenin “Türkiye’nin Bir Turizm Ülkesi Olduğuna İnanıyorum.” ($X = 4,24$) olduğu, en az katılım gösterilen maddenin “Çevremdekilere Türkiye’de Turizm Eğitimi Almayı Tavsiye Ederim.” ($X = 3,95$) olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçların genel değerlendirilmesine bakıldığında, yabancı öğrencilerin turizm eğitimi, turizm sektörü ve Türkiye’de yaşama yönelik güçlü bir algıya sahip olduğu söylenebilir.

Tablo 3: Genel Tema Ortalamaları

Boyutlar	N	X	S
Turizm Eğitimi	37	4,0721	,11196
Turizm Sektörü	37	4,0541	,10923
Türkiye	37	4,0541	,10923
Genel Ortalama	37	4,0601	,10047

Tablo 3’te belirlenen temaların puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Buna göre tespit edilen tüm temaların puan ortalamasının 4’ üzerinde olduğu görülmüş, 3 temanın genel ortalama sonucunun da ($X = 4,06$) olduğu anlaşılmıştır. Bu sonuçlara göre, Yabancı öğrencilerin Türkiye’ye, Turizm Eğitimine ve Turizm sektörüne yönelik algısının olumlu olduğu anlaşılmıştır.

Çalışmanın ikinci kısmında, nicel kısımda oluşturulmuş anket formu, ayrıntılı cevap verebilecek görüşme formu haline getirilmiş ve yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Bu çerçevede, nitel araştırmaya katılan yabancı öğrencilerin görüşleri analiz edilip yorumlanmaya çalışılmıştır. Nitel araştırmaya katılım için 22 öğrenci gönüllü olmasına rağmen, demografik verilerde yer alan, turizm

eğitimi almalarının bilinçli tercih olup olmama durumu, sektör deneyimi yaşıyıp yaşamamaları, puan ortalamalarında olabildiğince farklı değerlere sahip olması ve nitel araştırmaya dâhil edilme isteği gibi nedenlerle, nitel araştırma örnekleme 7 kişiden oluşturulmuştur. Nitel araştırma örnekleminin oluşturulmasında, turizm eğitimi alanlara, sektör deneyimi yaşıyanlara ve farklı puan ortalamalarına sahip olanlara öncelik verilmiştir.

Nitel araştırmanın ilk teması olan “turizm eğitimine” yönelik yabancı öğrencilerin görüşleri değerlendirildiğinde, turizm eğitiminin için başarılmasında etkin bir role sahip olduğu, kariyerde iyi bir noktaya gelmek için eğitimin gerekli olduğu görüşleri, beyan edilmiştir. Katılımcılardan KK1 eğitimin önemine işaret eden görüşünde Őeftali örneği vermiş “ Őeftali bir zamanlar acı bir bademdi, sonradan tatlı bir meyveye dönüştü” diyerek bir işte başarılı olmak ve olgunlaşabilmek için belli bir zaman ve çabaya gereksinim duyulduğunu ifade etmiştir. Katılımcılar, yine turizm eğitimi ile ilgili olarak iyi bir eğitim aldıklarını ve kendilerini geliştirdiklerini açıklamışlardır. Bu konuda katılımcılardan KK4, “Türkiye’de aldığım eğitim sayesinde kendimi gelişmiş hissediyorum” diyerek eğitimin önemine vurgu yapmıştır. Katılımcıların, aldđı turizm eğitiminin, başarılı olmasına yetip yetmeyeceğine yönelik görüşlerine bakıldığında, iyi bir eğitim aldıklarını ancak, yeteneklerini arttırmak için öğrenme sürecinin devam ettiğini ifade etmişlerdir. Bu konuya ilişkin KK2 sektörde başarılı olmak için aldđı eğitimin üzerine bir Őeyler koymayı, KK2 Türkiye’deki aldđı eğitimin dışında, başka ölkelerden de eğitim almak istediğini ve KK5’de öğrenmenin hiç bitmeyen bir süreç olduğunu ve insanların kendisini geliştirmek için sürekli bir çaba içerisinde bulunması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Nitel araştırmanın turizm sektörü temasına yönelik görüşleri incelendiğinde, kendi ölkelerinde turizm sektörünün yeni gelişmeye başladığını, turizm sektörüne verilen önemin hala beklentilerin altında kaldđını beyan etmişlerdir. Katılımcılardan KK1, sektörün kendi ölkesindeki gelişimine yönelik yaptığı açıklamada “Yeni ihtiyaçlar ve talep oluştukça ölkemde turizme verilen önem arttı” diyerek, sektörün geldiği ölkede öneminin anlaşılmaya başlandığını söylemiştir. Yabancı öğrencilerin sektöre önem verip vermesini gösteren ölçütlerden birisi, bu alanda kariyer planlaması yapıp yapmamalarıdır. Bu doğrultuda katılımcıların tümü, turizm sektöründe kariyerine devam etmek istedikleri anlaşılmıştır. Bu duruma ilişkin bir açıklamada EK2, “Ücret ve sosyalleşme imkânları nedeniyle çok iyi bir sektördür” diyerek, sektörü benimsemesinin gerekçesini ortaya koymuştur. Katılımcılardan bazıları, kendi ölkelerinde kariyerlerini planlarken, bazıları Türkiye de planlamaktadır. Türkiye’de planlama yapanların gerekçesi, Türkiye’nin turizm potansiyeli ve imkanları oluştururken, Kendi ölkelerinde planlayanların gerekçesi, aldđı turizm eğitimini, vatani için kullanmak istemesi oluşturmuştur. Bu çerçevede, EK1, “Kendi ölkemle karşılaştırıldığında Türkiye’nin imkanları daha fazla” derken, KK3, “Aldđım eğitimi ölkem için kullanmak isterim, hem piyasa yeni oluşurken bundan daha fazla yararlanabilirim” demektedir.

Yabancı öğrencilerin Türkiye’de yaşama yönelik değerlendirmeleri incelendiğinde, Türkiye’de turizm eğitimi almayı çevrelerinde insanlara tavsiye ettikleri anlaşılmaktadır. Bu kapsamda, KK5 “Uygun maliyeti ve kalitesi ile Türkiye’de turizm eğitimi alınabilir” demiştir. Ayrıca katılımcıların önemli bir çoğunluğu, kültürel yakınlığı da gerekçe göstererek Türkiye’de kendilerini vatanlarında gibi hissettiklerini açıklamaktadırlar. Bu kapsamda katılımcılardan EK2, “Bende bir Türk evladiyım o nedenle yabancılık hissetmiyorum” diye yukarıdaki ifadeyi doğrulamıştır. Katılımcıların Türkiye’nin turizmi ile ilgili olarak değerlendirmelerinde, Türkiye’nin önemli bir turizm ölkesi olduğunu, gerekçeleri ile açıklamaya çalışmışlardır. Bu konuda en kapsamlı açıklama yapanlardan KK5, “Türkiye dört mevsimi bir arada yaşamaktadır. Türkiye’de çok çeşitli turizm türleri, yılın genelinde yapılabilir. Doğal ve tarihi güzellikleri ve uygun fiyatı ile önemli bir turizm ölkesidir” demiştir. Çeşitli açılardan kendi ölkeleri ile Türkiye karşılaştırıldığında, Türkiye’nin açık üstünlükleri olduğu, katılımcıların görüşlerinden anlaşılmaktadır. Katılımcılardan KK1, “Türkiye nüfus ve ekonomi açılarından, kendi ölkemden daha gelişmiş bir ölkedir” diyerek yukarıda verilen ifadeyi doğrulamıştır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkiye’nin yakın coğrafyasında bulunan, kültürel ve tarihi özellikleri nedeniyle birçoğ alanda işbirliği yapılan ölkelerden gelen öğrenci sayısı, gün geçtikçe artmaktadır. Yükseköğretim bilgi sisteminin

verilerine göre, 2013-2014 eğitim öğretim döneminde Türkiye gelen Azerbaycan ve Türkmenistanlı öğrencilerin sayısı 13842 olarak gerçekleşmiştir. 2017-2018 eğitim öğrenim döneminde ise bu sayı, 29335'e ulaşmıştır (istatistik.yok.gov.tr). Bu verilere göre, Tarih ve kültür birliği içinde olunan ülkelerden, önemli sayıda öğrenci, eğitim için Türkiye'yi seçmektedir. Bu eğitim ve öğretim programları arasında turizm eğitiminin de olması, araştırmayı önemli kılmaktadır. Yabancı öğrencilerin Türkiye'deki turizm eğitimine, Türkiye'de yaşama ve turizm sektörüne yönelik olumlu algıları olduğu hem nicel araştırma sonuçlarından hem de nitel araştırma sonuçlarından ortaya çıkmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin önemli bir kısmı, Azerbaycan ve Türkmenistanlı öğrencilerden oluşmaktadır. Katılımcı öğrencilerin büyük çoğunluğunun bilinçli bir tercihle Türkiye'ye turizm eğitimi almak için geldikleri görülmüştür. Türkiye'de Türk öğrencilerin turizm eğitimi algısına yönelik yapılan çalışmaların büyük çoğunluğunda, turizm eğitimine yönelik olumlu algılar zayıf iken, yapılan bu araştırmada, turizm eğitimine yönelik olumlu algının yüksekliği dikkat çekicidir.

Katılımcı öğrencilerin tamamının kendi ülkelerinde turizm eğitimi alabilecek yükseköğrenim kurumu varken Türkiye tercih etmeleri, Türkiye'de alabilecekleri eğitimin kendilerine önemli fırsatlar açacağını düşünmelerinden kaynaklanmaktadır. Ayrıca, katılımcı öğrencilerin Türkiye'de turizm sektöründe istihdam edilmeyi daha fazla arzuladıkları görülmüştür.

Katılımcı öğrencilerin turizm eğitimi almanın öneminin farkında oldukları, sektörde başarılı olmak için iyi bir eğitim alınması gerektiğini düşündükleri anlaşılmıştır. Ayrıca katılımcılar, Türkiye'de aldıkları eğitimi, iyi düzey bir eğitim olarak değerlendirmektedirler. Yine katılımcılar, kendi gelişimleri ile ilgili olarak, eğitimin tek başına yeterli olmayacağını ve kendilerini geliştirmek için sürekli bir çaba içerisinde bulunmaları gerektiğini açıklamışlardır.

Türkiye'deki araştırmaların bir kısmında belirtildiği gibi Türk öğrencilerin sektöre yönelik algıları daha az olumlu iken, Bu araştırmaya katılanlarda, sektöre yönelik algı daha yüksek çıkmıştır. Kendi ülkelerinde turizm potansiyelinin zayıf olduğunu söyleyen katılımcılar, Türkiye'nin önemli bir turizm ülkesi olması konusunda fikir birliği içerisindeyler. Bu da, öğrencilerin önemli bir kısmının Türkiye'de çalışmak istemesi bulgusu ile örtüşmektedir.

Türkiye'de yaşama ilişkin de yabancı öğrencilerin büyük çoğunluğu, Türkiye'de yaşamaktan memnun olduklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca bu memnuniyetlerini, Türkiye'de turizm eğitimi almak üzere, ülkelerinde bulunan öğrenci adaylarına tavsiye edebileceklerini belirtmişlerdir. Koçoğlu (2018) yaptığı çalışmada, kurumsal itibarı oluşturan eğitim kalitesinin, öğrencilerin fakültelerden memnuniyetini artırdığı ve başkalarına tavsiye etme davranışını olumlu yönde etkilediğini ortaya koymuştur. Bu çerçevede eğitim kalitesinin yükseltilmesi ile daha fazla öğrencinin gelmesi mümkün olabilecektir. Araştırmanın bir başka sonucu ise, öğrencilerin yakın akrabalık ve ortak kültürden gelme nedeniyle Türkiye'de hiç yabancılık çekmedikleri, kendi ülkelerinde yaşıyor gibi hissettikleri ortaya çıkmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda şunlar önerilebilir;

* Türkiye'nin, yakın coğrafyada turizmi çok fazla gelişmemiş ülkelerin vatandaşlarına turizm eğitimi vermesi, bahse konu ülkelerin turizm açısından gelişmesine katkı sağlayabilir.

* Bu katkı, aynı zamanda ülkeler arasında yeni işbirliklerine kapı açabilir.

* Günümüzde eğitimin, ekonomik yönü dikkate alındığında birçok ülke, yabancı öğrencilerden önemli miktarda ekonomik gelir elde etmektedirler. Daha fazla yabancı öğrencinin Türkiye'ye çekilmesi halinde bu gelir daha fazla artabilecektir.

* Bu araştırma tek bir fakülteyle sınırlı kalmıştır. Farklı üniversiteler, farklı turizm fakülteleri, farklı bölüm ve programlar arasında benzer araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

Baltacı, F., Üngüren, E., Avsallı, H., Ve Demirel, H. N. (2012). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Eğitim Memnuniyetlerinin Ve Geleceğe Yönelik Bakış Açılarının Belirlemesine Yönelik Bir Araştırma, *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 4(1), 17-25.

- Cooper, C., Shepherd, R., & Westland, J. (1996). *Educating The Educators In Tourism: A Manual Of Tourism And Hospitality Education*. World Tourism Organization (WTO).
- Ergün, B. (2013). *Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Verilen Kurumlardaki Hizmet Kalitesine Yönelik Bir Değerlendirme*, Tamamlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Fidgeon, P. R. (2010). Tourism Education And Curriculum Design: A Time For Consolidation And Review?. *Tourism management*, 31(6), 699-723.
- Gharamaleki, M. R. E. (2011). *Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizm Eğitimi Veren Kurumları Değerlendirmeleri; İran Türkiye Karşılaştırması*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara.
- Guidry, L. J. (2002). Preparing International Students For A Successful Social Experience In Higher Education. *New Directions for higher education*, (117), 21-28.
- Gülнар, B. ve BALCI, Ş. (2010). Televizyon İzleme Motivasyonları ve Kültürleşme: Yabancı Uyruklu Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 1(28), 447-483.
- Gürbüz, R. ve Güleç, İ. (2016). Türkiye’de Eğitim Gören Yabancı Öğrencilerin Türkçeye İlişkin Görüşleri: Sakarya Üniversitesi Örneği, *Sakarya University Journal Of Education*, 6(2), 141-153.
- Güzel, N. G. (2006). *Yükseköğretimde Turizm Eğitimi ve Hizmet Kalitesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Hanassab, S., & Tidwell, R. (2002). International students in higher education: Identification of needs and implications for policy and practice, *Journal of Studies in International Education*, 6(4), 305-322.
- <https://istatistik.yok.gov.tr/> Erişim Tarihi: 03.02.2019
- İçigen, E., Çalışkan, O., ve Seyitoğlu, F. (2018). Turizm Sektörü Yöneticilerinin Aldıkları Lisansüstü Eğitime Yönelik Algıları, *Seyahat Ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 15(1), 183-194.
- Kılıç, Y. ve Yılmaz, E. (2018). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Perspektifinden Mesleki Eğitime İlişkin Bir Durum Çalışması, *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2018, 3 (1), 1-16
- Koçoğlu, C. M. (2018). Turizm Eğitimi Veren Yükseköğretim Kurumlarının İtibar Bileşenlerinin Öğrencilerin Memnuniyeti Ve Tavsiye Etme Davranışı Üzerindeki Etkisi, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 13(2), 23-44.
- Olçay, A. (2008). Türk Turizminde Eğitimin Önemi, *Gaziantep University Journal Of Social Sciences*, 7(2), 383-390.
- Özçetin S. (2013). *Yüksek Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sosyal Uyumlarını Etkileyen Etmenler*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Özkan, G. ve Güvendir, A.M. (2015). Uluslararası Öğrencilerin Yaşam Durumları: Kırklareli ve Trakya Üniversiteleri Örneği, *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 174-190.
- Özyürek, R. (2009). Türk Devlet Ve Topuluklarından Türkiye Üniversitelerine Gelen Türk Soylu Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Türkçe Öğrenimlerinde Karşılaştıkları Sorunlar, *Turkish Studies*, 4(3), 1819-1862.

- Pelit, E. ve Güçer, E. (2006). Turizm Alanında Öğretmenlik Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizm İşletmelerinde Yaptıkları Stajları Değerlendirmeleri Üzerine Bir Araştırma, *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 139-164.
- Sezerel, H., ve Tonus, H. Z. (2017). Turizm Fakültelerinin Gözünden Eğitime Bakış. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (38), 112-121.
- Vitale, C. D., Armenakis, A. A. & Feild, S. H. (2008), Integrating Qualitative And Quantitative Methods For Organizational Diagnosis. *Journal Of Mixed Methods Research*, 2.(1), 87- 105.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006), *Sosyal Bilimlerde Nitel Arastırma Teknikleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, H.M., Çeti, B., Özcan, S., Dülğaroğlu, O. Ve Özer, F.(2016). Turizm Sektöründe Hizmet Kalitesinin Sağlanması Açısından Türkiye’de Turizm Eğitiminin Analizi, *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (2), 446-455.
- Zhou, Y., Jindal-Snape, D., Topping, K., & Todman, J. (2008). Theoretical Models Of Culture Shock And Adaptation İn International Students İn Higher Education. *Studies İn Higher Education*, 33(1), 63-75.